



DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

TER-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: visienota Zonneplan 2025

I. Beleidsdoelstellingen

Het Zonneplan 2025 geeft uitvoering aan de realisatie van de doelstellingen voor PV-installaties voor de productie van hernieuwbare elektriciteit opgenomen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Energie 2019-2024 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030. Bijkomende maatregelen voor de bevordering van de installatie van een zonneboiler voor de productie van hernieuwbare warmte worden opgenomen in het Warmteplan 2025.

A. Regeerakkoord 2019-2024

Het Regeerakkoord stelt:

- Tegen 2030 verhogen we de hernieuwbare energieproductie [...] voor zon tot 6,7 GW.
- We evalueren het gegarandeerd rendement op eigen vermogen in functie van het specifieke risicoprofiel van een hernieuwbaar energieproject en wkk-projecten en beperken dit. We faseren de certificatensteun voor nieuwe of vernieuwde hernieuwbare energieprojecten uit tegen 2025 via een geleidelijke reductie van de maximale toegekende steun.

- In geval van een ondersteuning door het Vlaams Gewest voor het verwijderen van een asbestdak wordt systematisch de haalbaarheid van een zonnedak onderzocht.
- We responsabiliseren de verschillende overheden om op hun vastgoed hernieuwbare energie te produceren en deze projecten waar mogelijk open te stellen voor participatie.
- Vanaf 1 januari 2021 voorzien we geen terugdraaiende teller meer voor nieuwe kleinschalige PV-installaties.
- Voor nieuwe wind- en zonprojecten werken we vanaf 2021 net als voor biomassa en biogas niet enkel met een ondersteuningsduur maar ook met een maximaal ondersteuningsvolume.
- Gezien de schaarse open ruimte in Vlaanderen wordt enkel steun verleend aan PV-projecten boven de 10 kW op gebouwen of marginale gronden (zoals bv. bermen) met een minimaal lokaal gebruik van 50%.
- Om de hernieuwbare energiedoelstelling verder in te vullen verhogen we het minimaal aandeel hernieuwbare energie bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovatie van woningen en niet-residentiële gebouwen.
- We laten elektriciteitsproducenten bijdragen aan het herstel van het evenwicht tussen aanbod en vraag door o.a. zo snel mogelijk geen steun meer toe te kennen aan nieuwe projecten in periodes van elektriciteitsoverschot (negatieve prijzen).
- We ondersteunen en faciliteren de actieve rol die burgers, lokale overheden en ondernemingen kunnen spelen in de transitie en maken het mogelijk dat zij de voordelen van de transitie kunnen valoriseren. Daarvoor werken we aan een regelgevend kader voor de uitbouw van lokale energiegemeenschappen.
- Het hele energielandschap wordt flexibeler en dynamischer maar tegelijkertijd dient de solidariteit tussen alle netgebruikers behouden te blijven via een billijke bijdrage aan de financiering van het klimaatbeleid en het net dat iedereen bevoorradingzekerheid biedt en de uitbouw van hernieuwbare energie toelaat.

B. Beleidsnota Energie 2019-2024

In de Beleidsnota Energie 2019-2024 is het Zonneplan onderdeel van de strategische langetermijndoelstelling voor de versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie. De beleidsnota Energie bevat eveneens een langetermijndoelstelling voor een slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie, waarin de ontwikkeling van een beleidskader voor lokale energiegemeenschappen¹ wordt vooropgesteld, dat eveneens een belangrijke rol kan spelen in de verdere ontwikkeling van het geïnstalleerd PV-vermogen.

¹ In de beleidsnota staat 'lokale energiegemeenschappen'. Dit wordt uitgewerkt in het voorontwerp van decreet tot omzetting van EMD (energiegemeenschap voor burgers) en RED2 (gemeenschap voor hernieuwbare energie) - VR 2020 3010 DOC.1204

1. Zonneplan 2025 opstellen en implementeren

De Vlaamse Regering streeft naar een verhoging van het geïnstalleerde vermogen zonne-energie tot 6,7 GW in 2030. De huidige financiële context van lage rentes biedt kansen, ook voor burgers, om te investeren in klimaatoplossingen die tegelijk de eigen energiekosten drukken.

Ik zal in 2020 een nieuw Zonneplan 2025 uitwerken met doorkijk naar 2030, met nieuwe initiatieven, maatregelen en acties zodat we de langetermijndoelstelling bereiken. De lokale besturen hebben een belangrijke rol in het enthousiasmeren van hun inwoners en het bepalen van engagementen van onderuit.

Daarom is ook de uitwerking van een regelgevend kader voor lokale energiegemeenschappen cruciaal. De dakoppervlakten van vastgoed in publiek bezit of beheer wenden we aan om zonnepanelen en zonneboilers op te installeren, eventueel via externe financiering van burgers en/of ondernemingen. Hiervoor gaan we in gesprek met de verschillende betrokken partijen en de lokale besturen. Ook het Vlaams EnergieBedrijf kan hier een rol in spelen.

2. Uitwerken van een regelgevend en faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen

Het versterken van de betrokkenheid van burgers en ondernemingen rond het energithema is cruciaal om het maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie te vergroten. Het concept van lokale energiegemeenschappen biedt een interessant kader om nieuwe vormen van (burger)participatie te ontwikkelen en uit te proberen waarbij de focus meer op het collectieve dan wel het individuele niveau komt te liggen.

We voorzien voor eind 2020, in uitvoering van de Elektriciteitsrichtlijn, een beleidskader dat de ontwikkeling van lokale energiegemeenschappen faciliteert en administratieve lasten en juridische belemmeringen wegwerkt. We zetten in op informeren, sensibiliseren en ontzorgen van initiatief- en deelnemers. Eventueel worden ook extra ondersteunende instrumenten voorzien. Tegelijk maak ik erover dat de solidariteit tussen alle netgebruikers behouden blijft via een billijke bijdrage aan de financiering van het klimaat- en energiebeleid en de energie-infrastructuur die iedereen bevoorradingszekerheid biedt.

3. We stimuleren het zelfverbruik van elektriciteit bij prosumenten

De decentrale opwekking van hernieuwbare elektriciteit, gecombineerd met lokale opslag en/of de aanpassing van verbruikspatronen zodat gelijktijdigheid van productie en verbruik op dezelfde locatie ontstaat, biedt tal van voordelen. Het verhoogt de energie-efficiëntie omdat verliezen bij de distributie van energie vermeden worden. De zelfvoorziening gaat er op vooruit. Door het verhogen van hun zelfconsumptie en desgevallend het inzetten op automatische vraagsturing, zijn prosumenten bovendien in

staat om te besparen op hun netfactuur in elk (volume- en/of capaciteitsgebaseerd) tariefmodel.

Ik zal de nodige initiatieven ontwikkelen om het zelfverbruik van hernieuwbare energie aan te moedigen en prosumenten maximaal te informeren over hoe ze hun verbruik zo goed mogelijk kunnen afstemmen op hun productie.

C. Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP)

In het VEKP is een apart hoofdstuk over fotovoltaïsche zonne-energie opgenomen:

Gezien de plaatsing van zonnepanelen kan worden gerealiseerd met beperkte subsidiekosten (geen directe subsidies meer voor installaties van 10 tot 40 kW, voor grotere projecten zijn de onrendabele toppen bij dezelfde steunperiode lager dan voor andere technologieën), wordt de visie van het Zonneplan 2020 verdergezet en wordt gestreefd naar verdere invulling van dit potentieel. Daarbij wordt rekening gehouden met andere randvoorwaarden zoals bijvoorbeeld netinpassing, en het realisatiepotentieel binnen een stabiele aanbodzijde (stabiele markt voor toeleveranciers en installateurs).

Een gedetailleerd potentieel werd bepaald aan de hand van de zonnekaart. Deze kaart brengt de beschikbare dakoppervlakten in beeld, waarbij enkel dakvlakken weerhouden worden met een optimale oriëntatie, zonder beschaduwing en met een voldoende oppervlakte.

Via de zonnekaart werd een potentieel van 57 GW bepaald in de 'ideale' geschiktheidsklasse met een zonne-instraling van meer dan 1000 kWh/m²/jaar. Het potentieel van de 'bruikbare' geschiktheidsklasse met een zonne-instraling tussen 800 en 1000 kWh/m²/jaar bedraagt hier bovenop nog 15 GW. Eind 2019 bedraagt het opgesteld vermogen aan PV ongeveer 3,2 GW. De zonnekaart toont aan dat er op de daken voldoende potentieel aanwezig is om nog een belangrijke groei te realiseren.

In de periode 2021- 2025 wordt een verdere jaarlijkse groei ingeschat van 300 MW en vanaf 2025 een groei van 318 MW zodat in 2030 een capaciteit van 6,7 GW zon-PV in Vlaanderen wordt bereikt. Deze doelstelling ligt ruim binnen de mogelijkheden van het potentieel dat door de zonnekaart is bepaald is en binnen de mogelijkheden voor netintegratie en balancing.

Om de zonne-energieproductie te verhogen, zal een Zonneplan 2025 met doorkijk naar 2030 uitgewerkt worden.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord breiden we het bestaande aanbestedingssysteem van investeringssteun met vastgelegde jaarlijkse budgetten voor kleine- en middelgrote windturbines uit naar middelgrote PV-projecten vanaf 2021 zodat de meest kostenefficiënte projecten uitgevoerd worden. Het aanbestedingssysteem wordt gefinancierd vanuit het Energiefonds.

II. Uitgevoerde maatregelen van het Zonneplan 2020

In 2016 werd het Zonneplan 2020 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het plan omvatte maatregelen om het vooropgestelde vermogen van 3,7 GW tegen 2020 te realiseren. De uitgevoerde maatregelen zijn in onderstaande tabel samengevat. Verdere uitleg is terug te vinden in bijlage 2.

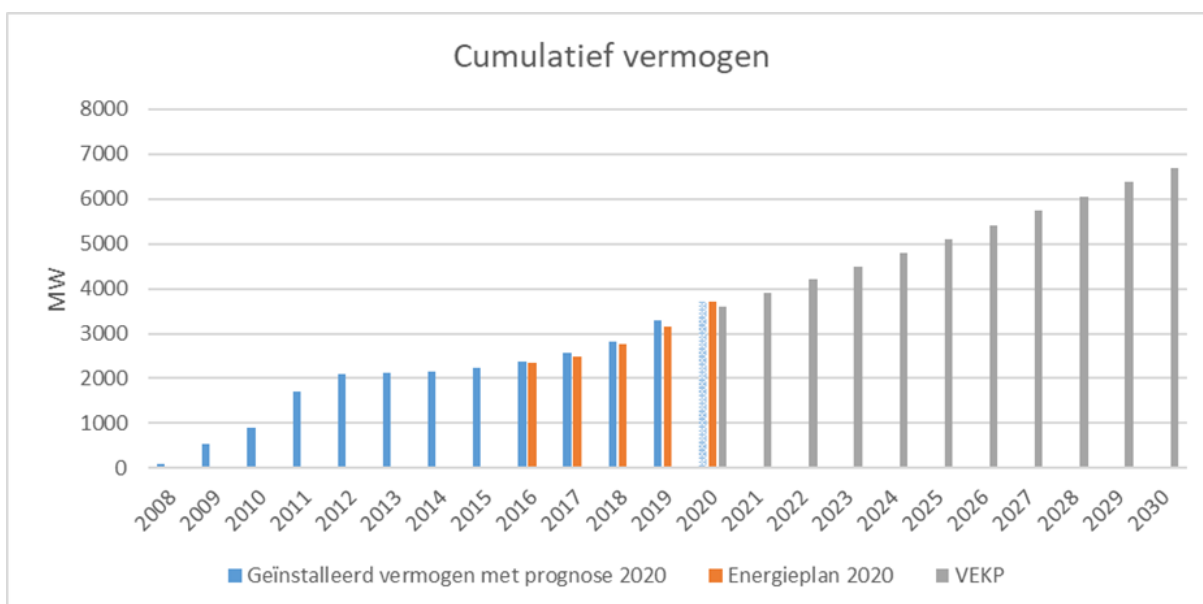
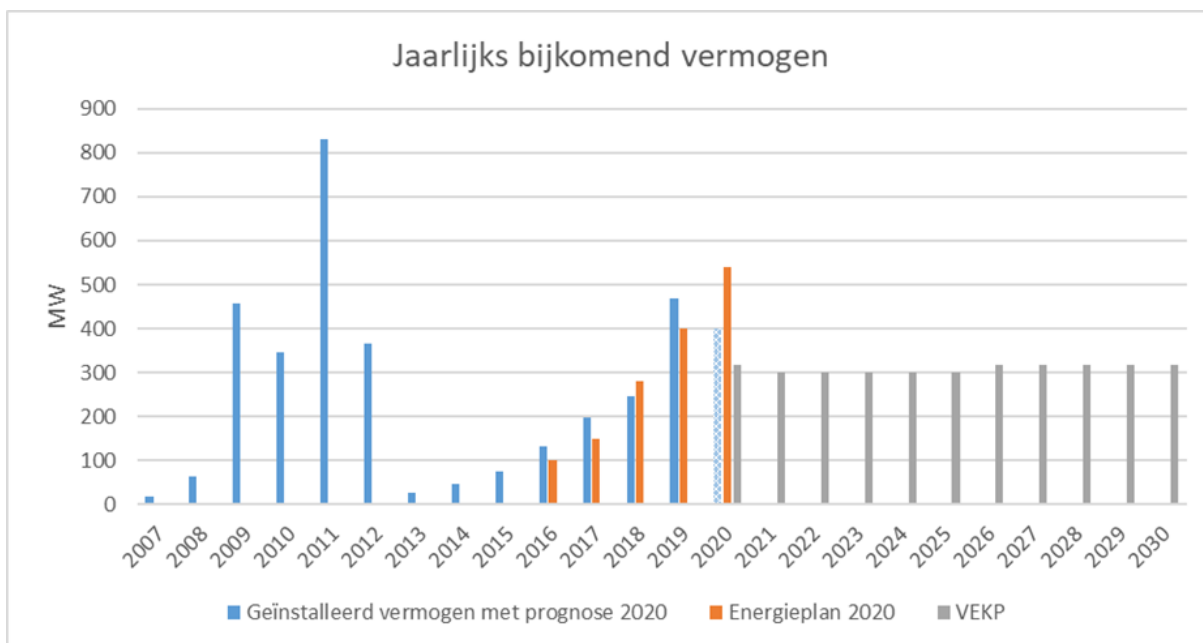
N°	Actie	Verduidelijking
1	Zonnekaart	Zonnekaart voor potentiële investeerders (PV en zonneboiler) Berekening zonnepotentieel in Vlaanderen en op stedelijk niveau
2	Weerbericht	Weerbericht op regionale tv-zenders Weerbericht op website Uitbreiding naar andere zenders
3	Aanbevelingen groepsaankopen	Aanbevelingen voor kwaliteitsvolle groepsaankopen voor PV-installaties
4	36 maanden regel	Afschaffen van de beperking om uitbreidingen pas toe te laten na 36 maanden
5	Verhoging PV-minimumaandeel hernieuwbare energie in residentiële nieuwbouw en invoering van minimumaandeel hernieuwbare energie in niet-residentiële gebouwen	Verhoging minimumaandeel hernieuwbare energie van 10 tot 15 kWh/m ² vanaf 2017 Invoering van minimumaandeel hernieuwbare energie voor gebouwen die ingrijpend energetisch gerenoveerd worden (10 kWh/m ² vanaf 2017, 15 kWh m ² vanaf 2018) Invoering van minimumaandeel hernieuwbare energie voor alle niet-residentiële gebouwen vanaf 2017 en verhoging van 10 kWh/m ² naar 15 kWh/m ² vanaf 2018 en 20 kWh/m ² vanaf 2019.
6	Energie-efficiëntiefonds voor bedrijfsinvesteringen opstarten	PMV heeft in 2017 een Energie-Efficiëntie Fonds opgericht dat kapitaal en ontzorging voorziet voor bedrijven (installatie van PV komt ook in aanmerking)
7	Beleidskader uitwerken om participatie in collectieve projecten te ondersteunen	Onderzoek naar implementatie van salderen op afstand Community-Based Virtual Power Plant WiseGRID
8	Voorbeeldfunctie overheidsinstanties	Engagementsverklaring Modelbestekken PV
9	Regelgevend kader batterijen uitwerken	Beleidskader digitale meter Subsidiekader batterijopslag Subsidie thuisbatterij
10	Zonnegids	Handleiding met concrete tips voor investering in een PV-installatie, inclusief meest gebruikte opties voor (financiële) participatie.

11	Businessmodel participatie door werknemers	Bedrijven inzicht geven in manieren om op het dak van bedrijven PV-projecten op te zetten met participatie van werknemers.
12	Burgeruitdaging	Oproep om daken van niet-woongebouwen te nomineren waarvoor onderzocht zou moeten worden of het mogelijk is een PV-installatie te installeren.
13	Stroomvoorspeller	Weerbericht groene stroom met 'real-time' gegevens van de productie van o.a. zonne-energie in Vlaanderen tot op gemeentelijk niveau.
14	Energiekaart	Publicatie van gegevens van de inventaris hernieuwbare energie met o.a. de maandelijkse rapportering van het opgesteld vermogen van PV.
15	Energieleningen	Zonnepanelen komen in aanmerking voor een energielening op voorwaarde dat de woning een geïsoleerd dak heeft en geen enkel glas meer heeft. Sinds 1 januari 2019 kan de energielening enkel nog afgesloten worden voor bepaalde doelgroepen.

III. Doelstellingen en evolutie van het opgesteld vermogen van PV

De jaarlijkse doelstellingen van het bijkomend vermogen volgens het Energieplan 2020 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 zijn terug te vinden in onderstaande figuren. Tegen eind 2020 wordt een totaal geïnstalleerd vermogen van 3,7 GW vooropgesteld en het is ook de verwachting dat dit gerealiseerd zal worden, aangezien op 31 oktober 2020 reeds 3.595 MW in dienst en aangemeld was. In de periode 2021-2025 wordt een verdere jaarlijkse groei ingeschat van 300 MW. Vanaf 2025 is in het VEKP een groei van 318 MW ingeschat zodat in 2030 een capaciteit van 6,7 GW zon-PV in Vlaanderen wordt bereikt, zoals vooropgesteld in het regeerakkoord.

Eind 2019 stond een vermogen van 3,3 GW opgesteld. Er is een duidelijke groei vast te stellen van het jaarlijks bijkomend vermogen tussen 2014 en 2019. De groei voor 2018 liep iets achter op de doelstelling van het Energieplan 2020, maar de vooropgestelde groei voor 2019 van 400 MW werd ruim gehaald. Er is voor 2019 een bijkomend vermogen van 478 MW aangemeld, en voor 2020 wordt eveneens een groei van minstens 400 MW verwacht, zoals ook aangegeven in de figuur. **Voor deze legislatuur mikken we op een groei van 1.500 MW extra zon.**



IV. Maatregelen voor het realiseren van een geïnstalleerd vermogen van 6,7 GW PV in Vlaanderen tegen 2030

Het Zonneplan 2025 wordt opgezet als een rollend actieplan waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de vooropgestelde doelstelling te realiseren, worden toegevoegd (zie ook opvolgingsactie verder in deze visienota opgenomen).

In overeenstemming met het Regeerakkoord wensen we daarbij echter oversubsidiëring te vermijden. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2020 werden daartoe onder andere meer marktconforme kapitaalvergoedingen (4,4 ipv 4,75% IRR), opstalrechten en leveringskortingen (maximaal 7,5% voor de afnemer van de elektriciteit) ingevoerd.

Deze parameters zijn van toepassing op projecten van meer dan 2 MW. De maximale steun voor deze projecten, die individueel berekend wordt, wordt overeenkomstig het regeerakkoord afgebouwd tegen 2025. De maximale bandingfactoren voor PV dalen naar 0,8 in 2021, 0,6 in 2022 en 0,4 in 2023. Voor de daaropvolgende jaren zullen verder dalende bandingfactoren vastgelegd worden na een evaluatie. Voor kleinere projecten werd een premie voor installaties tot 10 kW of een call voor installatie groter dan 40 kW tot en met 2 MW voorzien. Deze maatregelen worden hieronder toegelicht.

Op 20 februari 2020 werd een achtergronddocument met betrekking tot de verdere ontwikkeling van fotovoltaïsche zonne-energie besproken op de Stroomgroep Hernieuwbare Energie en werden actievoorstellen verzameld (zie ook opvolgingsactie verder in deze nota opgenomen).

A. Uitbreiding call investeringssteun wind naar middelgrote PV

Het bestaande call systeem voor kleine en middelgrote windturbines wordt uitgebreid naar middelgrote PV-installaties met een vermogen groter dan 40 kW tot en met 2 MW. Op basis van het vooropgestelde callbudget en een maximale steunhoogte worden projecten mee voor investeringssteun voor het ingediende project. De rendabelste projecten (ondersteuningskost in €/MWh) komen eerst aan bod tot het beschikbare budget is besteed. Er wordt minstens twee maal per jaar een oproep gelanceerd.

Het regelgevend kader werd in 2020 uitgewerkt. Er wordt een jaarlijks budget van 25,2 miljoen euro voorzien. Hiermee kan naar inschatting circa 80 MW van de jaarlijkse doelstelling van 300 MW gerealiseerd worden. De eerste call zal op 1 april 2021 worden gelanceerd.

B. Drempel van netstudie voor plaatsing PV van 10-40 kW verlagen

Deze doelgroep komt niet in aanmerking voor financiële ondersteuning voor de plaatsing van de zonnepanelen zelf, omdat de investeringen op zich voldoende rendabel zijn. In deze categorie vormen de netstudie en de netontkoppelborden soms een aanzienlijk deel van de totale kosten. We onderzoeken op welke manier we de netstudie en eventueel de netontkoppelborden goedkoper kunnen maken voor de aanvrager en/of vroeger laten plaatsvinden in de voorbereiding om zo meer projecten binnen deze schaalgrootte kunnen faciliteren.

C. Investeringssteun voor kleine PV-installaties tot 10 kW

Eind 2020 valt de indirecte steun via de terugdraaiende teller weg. Om de investering in kleinschalige zonneprojecten aantrekkelijk te houden, wordt vanaf 2021 een investeringspremie ingevoerd. De premie bedraagt in 2021 300 euro/kW van 0 tot 4 kW en bijkomend 150 €/kW van 4kW tot 6 kW. De premie kan dus oplopen tot maximaal 1500 euro. Aangezien de investeringskosten dalen, wordt de premie de daaropvolgende jaren afgebouwd. Hiermee wordt oversubsidiëring vermeden. Om misbruik te voorkomen mogen installaties die een premie kregen, gedurende 15 jaar niet verplaatst worden.

Het regelgevend kader voor de nieuwe premie werd in 2020 uitgewerkt. Er wordt een jaarlijks budget van 32,4 miljoen euro voorzien. PV-installaties die in dienst genomen worden vanaf 1 januari 2021 zullen in aanmerking komen voor de nieuwe premie

Met een aandeel van 60% in de vooropgestelde groei van 300 MW/jaar, verwachten we dat de komende jaren ongeveer 180 MW/jaar installaties < 10 kVA moeten geplaatst worden. Met een gemiddelde grootte van 4 kW komt dat neer op ongeveer 45.000 installaties. Een deel daarvan wordt geplaatst op nieuwbouw die verplicht in een minimumaandeel hernieuwbare energie moet voorzien en dus niet voor een premie in aanmerking komt. Naar schatting zijn er volgens de EPB-cijfers jaarlijks ongeveer 18.000 installaties in dat geval die niet in aanmerking komen voor de premie. Ongeveer 27.000 installaties per jaar zouden dan wel premiegerechtigd zijn.

Er rest nog een bijkomend vermogen van 40 MW in de categorie boven de 2 MW om de jaarlijkse groei van 300 MW te halen die in het VEKP vooropgesteld wordt.

D. Actualiseren berekeningen zonnekaart

De zonnekaart zal worden geactualiseerd om rekening te houden met een aantal nieuwe evoluties: jaarlijkse afstemming met OT-rapporten en energieprijzen, maar ook naar aanleiding van gewijzigde beleidskeuzes zoals het wegvallen van de terugdraaiende teller, de invoering van een premie of de invoering van een nieuwe tariefmethodologie door de VREG.

Er zal ook een weersvoorspelling in de zonnekaart worden geïntegreerd, zodat de eigenaar dagelijks rond 6 u 's morgens een inschatting krijgt van de verwachte dagopbrengst van zijn zonne-installatie.

E. Optimaliseren van de rendabiliteit van PV-installaties door via zelfverbruik de geproduceerde zonne-elektriciteit beter te benutten

Vanaf 2021 vervalt het indirect voordeel van de terugdraaiende teller voor nieuwe PV installaties tot 10 kW. Ook zal voor steeds meer bestaande installaties de termijn van 15 jaar verstrijken waarin het indirect voordeel van terugdraaiende teller is gegarandeerd. Vanaf 2022 plant de VREG de invoering van een capaciteitstarief. Beide wijzigingen hebben een impact op de rendabiliteit van (kleinschalige) PV. Het effect is nog niet in te schatten omdat nog niet duidelijk is hoe de markt zonder terugdraaiende teller de geïnjecteerde elektriciteit zal valoriseren, en wat het aangepaste nettatarief concreet zal zijn.

F. Verbeteren van de integratie van PV in de energiemarkt en de netexploitatie

De hoogste financiële opbrengst uit zonnepanelen wordt bereikt als men de opgewekte elektriciteit onmiddellijk zelf kan gebruiken en daarmee de elektriciteitsaankoop via het net kan vermijden. Ook voor het netbeheer is het in veel gevallen van belang om vooral rond de middag een hoog aandeel zelfverbruik te realiseren en de injectiepiek van PV onder controle te houden. Op die manier wordt het distributienet, dat initieel niet werd geconcipeerd voor injectie op de toegangspunten, maximaal ontlast en wordt er lokale congestie van het net maximaal vermeden. Zo kunnen kosten worden bespaard door investeringen voor de versterking van het lokale distributienet te vermijden. Daarnaast kan ook de lokale spanning op het distributienet te hoog oplopen, waardoor de PV-omvormers zichzelf om veiligheidsredenen afschakelen. Het verhogen van zelfverbruik zorgt er daardoor ook voor dat er minder hernieuwbare energie verloren gaat. Het zelfverbruik kan op drie manieren worden verhoogd:

1. Flexibiliteit: vraagrespon

Vraagrespon gaat over het slim aansturen van stuurbare verbruikers zoals elektrische voertuigen (via slimme laadpalen), thermische opslag o.a. (elektrische) boilers voor het verwarmen van sanitair warm water en warmtepompen, en slimme stopcontacten door middel van bv. een home energy management systeem).

De premie voor de warmtepompboiler wordt daarom in 2021 niet zoals voorzien afgebouwd tot 200 €, maar behouden op 300 € op voorwaarde dat de warmtepompboiler stuurbaar is.

Met de invoering van de digitale meter krijgen gezinnen een veel beter zicht op hun energieverbruik en eventuele injectie. Het opent ook de mogelijkheden tot het aangaan van een contract met dynamische prijzen. Het EMD-decreet bepaalt dat er in 2021

dynamische prijscontracten beschikbaar zijn op de markt. Hiermee wordt ook de bepaling uit de Electricity Market Design richtlijn (EMD-richtlijn) omgezet. Leveranciers met meer dan 200.000 afnemers zijn verplicht om dynamische prijscontracten aan te bieden in 2021, voor zover dit technische mogelijk is. Dit wil zeggen: over een digitale meter beschikken, er moeten kwartierwaarden beschikbaar zijn en de markprocessen moeten hierop zijn afgestemd.

Verder zal via communicatie-acties het gebruik van slimme huishoudtoestellen aangemoedigd worden die inspelen op marktsignalen (zie verder vermelde onderzoeksactie). Het initiatief www.maakjemeterslim.be wordt versterkt zodat een duidelijk overzicht wordt geboden van applicaties die inzicht en sturing van je elektriciteitsgebruik mogelijk maken. Het invoeren van een kwaliteitslabel voor die applicaties zal worden onderzocht.

2. Energieopslag

Met vraagsturing kan men het zelfverbruik beperkt verhogen. Hogere percentages zelfverbruik tot boven de 60% en een verdere netontlasting, zijn enkel mogelijk indien lokaal energie wordt opgeslagen op momenten dat die niet onmiddellijk lokaal kan worden verbruikt. Energieopslagsystemen zoals warmte-opslag, thuisbatterijen of grotere batterijsystemen bij bedrijven kunnen flexibiliteit aanbieden waar geen of weinig vraagresponso beschikbaar is.

Om dit te faciliteren werd de batterijpremie verlengd tot eind 2021. Met het wegvalen van de terugdraaiende teller, het invoeren van het capaciteitstarief en de dalende prijzen van batterijen is de periode waarin enkel voorlopers beroep deden op de bestaande batterijpremie ten einde gekomen. Naast de bestaande premie voor slimme warmtepompboilers en thuisbatterijen kunnen onder meer, ook slimme laadpalen, thermische opslag, wijkbatterijen, slimme sturing, home energy management systemen, ... flexibiliteit bieden.

De EMD-richtlijn verplicht in artikel 31.5-31.8 en artikel 32 dat de netbeheerders een kader voor de aankoop van niet-frequentie gerelateerde ondersteunende diensten en een kader voor het beheer van lokale congestie moeten uitwerken. Deze Europese verplichting zal worden omgezet via het Energiedecreet. De netbeheerders zullen op die manier worden aangemoedigd om markten voor niet-frequentie gerelateerde ondersteunende netdiensten (o.a. het beheren van spanning) en lokale congestiemarkten te ontwikkelen, waarbij de netbeheerders flexibiliteit aankopen bij de gebruikers op het elektriciteitsdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Hierdoor kan de elektriciteitsvraag lokaal (en in geval van prosumenten het zelfverbruik) verhoogd worden en kan men bv. verhinderen dat PV-installaties afgeschakeld moeten worden. Dit zorgt ook voor een inkomstenstroom voor de flexibiliteit, vraagresponso en energieopslag die nodig is om de integratie van een groot aandeel hernieuwbare energie mogelijk te maken.

De netbeheerders zullen worden aangemoedigd om flexibiliteitsdiensten aan te kopen. Via de opvolging van de investeringsplannen van de netbeheerders zal de VREG toezicht kunnen houden en kunnen inschatten of de netbeheerders voldoende netcapaciteit voorzien om te voldoen aan de noodzaak. De netbeheerders worden hiermee aangemoedigd om een afweging te maken tussen het aankopen van flexibiliteit of het versterken van het net via een investering. Op die manier is er de garantie dat de integratie van hernieuwbare energie gebeurt tegen de laagste kost.

3. Energiedelen, peer-to-peerverkoop en energiegemeenschappen²

Daarnaast kan de rendabiliteit van projecten ook verbeterd worden als we de marktvalorisatie van de resterende elektriciteit die in het distributienet geïnjecteerd moet worden, kunnen opwaarderen. Daarbij is het zowel van belang om de waarde van deze geïnjecteerde elektriciteit te optimaliseren, als om praktisch haalbare oplossingen aan te bieden.

Daarom wordt conform de EMD en REDII-richtlijn een regelgevend kader uitgewerkt om burgers, lokale overheden en ondernemingen die zich verenigen in een energiegemeenschap of die gevestigd zijn in eenzelfde (appartementen)gebouw de mogelijkheid te bieden om de in het net geïnjecteerde zonnestroom op kwartuurbasis met elkaar uit te wisselen. Op die manier worden investeringen in PV-installaties verder gestimuleerd doordat woningeigenaars met bijvoorbeeld een schaduwrijk dak toch kunnen investeren in een PV-installatie op een andere zonnrijke locatie en rechtstreeks genieten van de productie. Ook voor de bewoners of eigenaars van appartementen in een gebouw met een gemeenschappelijke aansluiting op het net biedt deze vorm van zonnedelen een alternatief (geen aparte kabels en omvormers vereist voor de verschillende wooneenheden) om gezamenlijk te investeren in een PV-installatie op het dak van het gebouw en direct te genieten van de productie van die installatie.

Naast het voorzien van een terugleververgoeding (zie volgende actie) voorziet dit regelgevend kader ook onder welke voorwaarden (bijvoorbeeld vrijstellingen leverings-/leveranciersverplichtingen) een prosumant zijn geïnjecteerde zonnestroom ook rechtstreeks op kwartuurbasis kan verkopen aan één of meerdere andere afnemers via peer-to-peerhandel van hernieuwbare energie.

Via energiedelen in energiegemeenschappen en (appartementen)gebouwen en directe peer-to-peerhandel van de elektriciteit door een prosumant, kan de haalbaarheid van zonneprojecten verbeterd worden. De uitwerking van het regelgevend kader is een uitvoering van het Regeerakkoord:

“We ondersteunen en faciliteren de actieve rol die burgers, lokale overheden en ondernemingen kunnen spelen in de transitie en maken het mogelijk dat zij de voordelen

² Dit wordt uitgewerkt in het voorontwerp van decreet tot omzetting van EMD en RED2 - VR 2020 3010
DOC.1204

van de transitie kunnen valoriseren. Daarvoor werken we aan een regelgevend kader voor de uitbouw van lokale energiegemeenschappen.”

G. Terugleververgoeding

Fotovoltaïsche zonnepanelen met een omvormervermogen kleiner of gelijk aan 10 kVA kunnen, als ze in dienst genomen zijn vanaf 1 januari 2021, niet langer genieten van het indirect voordeel van de terugdraaiende teller. Voor de opgewekte elektriciteit die onmiddellijk ter plaatse wordt verbruikt, blijft de vermeden kost gelijk aan de aankoopkost per kWh. De overige elektriciteit die zonnepaneeleigenaars injecteren op het net zullen ze aan een andere partij (bv. energieleverancier) kunnen verkopen. Er is nog geen duidelijkheid over de hoogte van de terugleververgoeding die de markt zal bieden. Vooral via communicatie maar mogelijk ook via bijkomend beleid, zal deze markt zo transparant mogelijk worden gemaakt. De beschikbare teruglevercontracten zullen in 2021 ook opgenomen worden in de V-test.

H. Indeling potentieel in categorieën

Via de zonnekaart werd een Vlaams potentieel van 57 GW bepaald van gebouwen in de ‘ideale’ geschiktheidsklasse met een zonne-instraling van meer dan 1000 kWh/m²/jaar. Daarbovenop is er een potentieel van 15 GW op dakdelen van de geschiktheidsklasse ‘bruikbaar’, met een zonne-instraling tussen 800 en 1000 kWh/m²/jaar. Dit potentieel werd verder onderverdeeld in categorieën.

Uit de analyse blijkt dat de residentiële en gelijkgestelde gebouwcategorie “Overige gebouwen” het grootste zonnepotentieel hebben, gevolgd door gebouwen op bedrijventerreinen en gebouwen in de categorie landbouw. Ook het potentieel in andere categorieën blijft interessant om verder te bekijken zoals in onderstaande tabel weergegeven. In de tabel wordt ook opgenomen welk aandeel van het zonnepotentieel al ingevuld is (voorzien van zonnepanelen). Dit aandeel varieert van 8% (Cultuur) tot 3% (Sport).

Dat zonnepotentieel is op te splitsen over de volgende gebouwcategorieën:

GEBOUWCATEGORIE	Zonnepotentieel (in MW)	Aandeel van het totale zonnepotentieel van daken (in %)	Ingevuld aandeel (in %)
Overige gebouwen, waaronder residentiële	41.009	70	4
Gebouwen op bedrijventerreinen	10.480	20	7

Landbouw	3.784	7	4
Onderwijs	663	1	5
Welzijn, zorg en gezondheid	283	0,5	5
Sport	457	1	3
Cultuur	147	0,3	8
Gebouwen Vlaamse overheid	144	0,3	6

I. Voorbeeldfunctie overheidsinstanties

Via de indeling van het potentieel in sectoren, wordt het potentieel van overheidsgebouwen via de zonnekaart berekend. Hiermee kunnen overheidsinstanties aan de slag. De Beleidsnota vermeldt: “De dakoppervlakten van vastgoed in publiek bezit of beheer wenden we aan om zonnepanelen en zonneboilers op te installeren, eventueel via externe financiering van burgers en/of ondernemingen. Hiervoor gaan we in gesprek met de verschillende betrokken partijen en de lokale besturen. Ook het Vlaams Energiebedrijf kan hier een rol in spelen.”

De verschillende overheden zullen worden geresponsabiliseerd om op hun vastgoed hernieuwbare energie te produceren en deze projecten waar mogelijk open te stellen voor participatie. Het Vlaams Energiebedrijf biedt hiervoor reeds ondersteuning aan. Sinds 1 januari 2020 hebben lokale overheden en andere publieke entiteiten toegang tot derdepartijfinanciering via een raamcontract van het Vlaamse Energiebedrijf. Het Vlaams Energiebedrijf zal haar ontzorgingsaanbod voor de publieke sector verder uitbouwen en zodoende de lokale overheden ondersteunen bij de concrete invulling van hun voorbeeldfunctie (<https://www.veb.be/energie-opwekken/zonnepanelen>). Van belang daarbij blijft dat het PV-potentieel best benut wordt in combinatie met andere energiebesparende maatregelen³. Bij wijze van voorbeeld werden door het Vlaams Energiebedrijf de volgende taken voor de ondersteuning van PV uitgevoerd:

- Raamcontracten opgesteld voor de dimensionering en installatie van PV, ook met burgerparticipatie en derdepartijfinanciering;
- PV als onderdeel van energieprestatiecontracten (servicemodel);
- Studie met beleidsaanbevelingen rond potentieel en verrekeningsmodel PV op sociale woningen;
- PPA⁴ voor PV op sociale woningen opgezet en ook voor de stad Mechelen voor hun eigen gebouwen;

³ De rendabiliteit van PV kan zo (deels) een compensatie betekenen voor investeringen in energiebesparing die zich minder snel terugverdienen, maar wel een belangrijke rol spelen in een betere algemene energieprestatie van het gebouw.

⁴ Power purchase agreement (PPA), of elektriciteitsovereenkomst, is een contract tussen twee partijen, één die elektriciteit opwekt (de verkoper) en één die elektriciteit wil kopen (de koper). De PPA definieert alle commerciële voorwaarden voor de verkoop van elektriciteit tussen de twee partijen. Een PPA is de belangrijkste overeenkomst die de inkomsten en kredietkwaliteit van een project definieert en is dus een belangrijk instrument voor de projectfinanciering.

- Innovatieproject Sociale Energiesprong waarbij PV als onderdeel van een energiemodule onderdeel uitmaakt van een totaalrenovatie voor sociale woningen;
- Automatische screening van het zonnepotentieel van gebouwen van de Vlaamse overheid en de onderwijssector (in opdracht van AGION), op basis van een eigen code en data en met behulp van de zonnekaart. De koppeling met werkelijke verbruiken zorgt voor een accurate voorspelling.
- Het potentieel voor PV komt ook aan bod in de potentiële scans die het VEB binnen VIPA (Het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) uitgevoerd hebben.
- Energieleningen AGION en GO!: AGION (voor de inrichtende machten van het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs en het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs) en GO! (voor het Gemeenschapsonderwijs) stellen een renteloze lening ter beschikking. AGION heeft opdracht gegeven aan VEB om raamcontracten hiervoor in de markt te zetten. • Het VEB heeft ook een tool ontwikkeld om op basis van de zonnekaart rechtstreeks een haalbaarheidsstudie voor PV te genereren.
- De volledige publieke sector kan het VEB-portaal gebruiken om de installatie van PV aan te vragen en het VEB ontzorgt hierbij de aanvrager waardoor er een minimale planlast is.

De effectieve bestelde of geplaatste aantal kW via het VEB en aantal dossiers zijn samengevat in onderstaande tabel:

Via eigen investeringen	kWp	aantal dossiers
2018	1264	42
2019	4397	92
2020 (tot en met 24 november)	4156	126
Via burgerparticipatie		
2020 (tot en met 24 november)	782	16

Uit een verdere analyse van de Zonnekaart blijkt dat de gebouwen van de Vlaamse overheid een totaal zonnepotentieel hebben van 144 MW, waarvan 6% reeds is ingevuld. Het VEA onderzoekt samen met het Vlaams Energiebedrijf verder welk streefcijfer haalbaar is tegen 2025 en 2030 voor de verdere invulling van dit potentieel.

Lokale overheden zullen in kader van lokaal klimaat- en energiepact worden aangemoedigd om een streefcijfer voor geïnstalleerd PV-vermogen op hun grondgebied en op hun gebouwen vast te leggen. Via de energiekaart kan deze evolutie per gemeente worden opgevolgd. Er wordt aan het expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid de opdracht gegeven om de haalbaarheid van vastleggen van lokale doelstelling voor geïnstalleerd PV-vermogen te onderzoeken.

J. PV op asbestdaken

In kader van begrotingsopmaak 2021 is als relancemaatregel een verhoogde isolatiepremie bij asbestverwijdering voorzien. Hierbij is in het ontwerp bepaald dat de minister bij de verhoogde isolatiepremie bij asbestverwijdering ook nadere regels kan bepalen met betrekking tot de wijze waarop de asbestverwijdering kan worden aangetoond en dat de minister die premie kan koppelen aan het onderzoek van de haalbaarheid van een zonnedak.

In het kader van het asbestplan wordt de komende jaren werk gemaakt van de geleidelijke verwijdering van de asbestdaken in Vlaanderen (18.000 daken per jaar). De renovatie van deze daken biedt ook een opportuniteit om zonnepanelen te plaatsen.

Het regeerakkoord bepaalt dat aan premiereregelingen voor het saneren van asbestdaken steeds het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie voor het plaatsen van PV moet worden gekoppeld. Vanaf 2021 wordt voor asbestdaken die worden gesaneerd en geïsoleerd, een verhoogde dakisolatiepremie ingevoerd. Aan deze premiereregeling zal de uitvoering van een haalbaarheidsstudie van een PV-installatie worden gekoppeld voor grotere dakoppervlakten.

K. Zonnecoach

Veel kleine, middelgrote en grote bedrijven hebben een ideaal dak voor zonne-energie. Met een aantal sectorfederaties en lokale besturen willen we zoveel mogelijk ondernemingen aanmoedigen om zonnepanelen te plaatsen. Het is en blijft een goed renderende en tegelijk ecologische keuze.

De zonnecoach geeft gratis onafhankelijke eerstelijnsinformatie (via infosessies) en ondersteunt bedrijven met technische vragen, voert eenvoudige pre-scans uit en evalueert offertes. Een echte haalbaarheidsstudie behoort niet tot de dienstverlening.

Voor het pilootproject deed het Vlaams Energieagentschap in 2019 beroep op externe partner Zero Emission Solutions. De KMO-zonnecoach werkte samen met een aantal bedrijfsfederaties (NSZ, Unizo, Voka,...) en gemeentebesturen. Er werden 15 publieksinfosessies gehouden en een 75-tal ondernemingen kregen persoonlijke professionele ondersteuning. De meest voorkomende vragen/problemen hadden te maken met de geschiktheid van het dak (look draagkracht, dakbedekking), vergelijken van offertes, keuze van omvormer, administratieve procedures (netstudie, aanmelding, steun, stroominjectiecontract, specifiek toepassingen zoals carports, laadpalen, batterij-opslag,...). De vragen tonen aan dat zaakvoerders niet altijd de kennis noch de tijd hebben om zelf werk te maken van de investering in zonnepanelen.

Er zijn meerdere studie bureaus die KMO's kunnen begeleiden bij PV-projecten maar door de financiële opstapdrempel zullen zij enkel de overtuigde KMO's bereiken. Met de zonnecoach mikt het Vlaams Energieagentschap op de ondernemingen die zich er nog niet van bewust zijn dat zonne-energie ook voor hen een rendabele en haalbare investering is, en op zij die nog enkele drempels zien. Aan het einde van het pilootproject had al een 25-tal van de begeleide ondernemingen een PV-installatie besteld of ondertussen zelfs in dienst genomen.

In de loop van 2021 zal een call worden gelanceerd voor de selectie van een zonnecoach die advies zal verstrekken over het potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsgebouwen en -terreinen. Deze zonnecoach kan ook toelichting geven over nieuwe evoluties zoals energiegemeenschappen en energiedelen. Als prestatie-indicator wordt het aantal bedrijven genomen die door de energieconsulent begeleid worden. Verder wordt er nog een variabele vergoeding toegekend voor het aantal bedrijven die effectief een PV-installatie plaatsen.

L. Onderzoeksagenda

1. Onderzoek naar een sterke verhoging van de inzet van zonne-energie met een minimale kost voor de integratie in het elektriciteitsnet

Het Bregilab-project onderzoekt nog tot 2023 hoe op langere termijn een maximale inzet van zonne- en windenergie praktisch kan worden gerealiseerd met een minimale kost voor netuitbreiding en batterijen. Het BREGILAB project wordt gefinancierd door de FOD Energie via het Energietransitiefonds. De partners zijn IMEC, VITO, KULeuven, UHasselt (EnergyVille) en het KMI. De conclusies van het project zullen worden vertaald naar beleidsaanbevelingen.

2. Onderzoek naar (nieuwe) mogelijkheden om de opgewekte elektriciteit uit PV zoveel mogelijk zelf te gebruiken en daarmee de elektriciteitsaankoop via het net te beperken

Op basis van verder onderzoek en simulaties door 3E en de VREG gaan we na in welke mate het zelfverbruik en de rendabiliteit van een PV-installatie kan verbeterd worden door bvb. gedragswijzigingen, de inschakeling van warmtepompboilers, warmtepompen, batterijen enz. Op basis daarvan kunnen verdere aanbevelingen aan prosumenten uitgewerkt worden en simulatietools verfijnd worden.

3. Onderzoek naar Garanties van Oorsprong voor PV installaties met een vermogen tot 10 kW

Om de rendabiliteit van PV tot 10 kW te bevorderen, wordt door de VREG en Fluvius onderzocht of er geen garanties van oorsprong kunnen worden uitgereikt die een extra financiële opbrengst kunnen genereren. Er moet evenwel onderzocht worden of de bijkomende administratieve kosten opwegen tegenover de financiële baten.

4. Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het distributienetwerk.

Om de maximale integratie van PV, maar ook EV en warmtepompen op het distributienet toe te laten op gebied van capaciteit en kwaliteit (spanning), onderzoekt VREG samen met de administratie en Fluvius de toekomstbestendigheid van het net.

M. Evaluatie en bijsturing van het Zonneplan 2025

In de loop van 2020 werden ingrijpende nieuwe ondersteuningsmaatregelen voor PV goedgekeurd. Deze maatregelen, zoals het veilingsysteem voor middelgrote PV en de investeringspremie voor kleinschalige PV-installaties, gaan van start in 2021. Ook andere evoluties kunnen een grote impact hebben op het investeringskader voor PV, zoals de mogelijkheden van energiedelen, energiegemeenschappen, het voorziene capaciteitstarief, de terugleververgoedingen die leveranciers bieden, het kader rond flexibiliteit, de ontwikkelingen inzake batterijtechnologieën,.... Deze evoluties zijn op dit moment moeilijk te voorspellen, en dus is ook een verdere opvolging, evaluatie en bijsturing van dit Zonneplan nodig. In de loop van 2021 en de volgende jaren willen we hiervoor ook het overleg binnen de Stroomgroep Hernieuwbare Energiebronnen verderzetten. Op basis van de resultaten van de ondersteuningsprogramma's opgestart in 2021 evalueren we de nieuwe maatregelen ten laatste eind 2022.

N. Verder zetten van bestaande maatregelen – andere bevoegdheden dan energie

1. Bevoegdheid Fiscaliteit:

- Versoepeling bij de beoordeling van de voorwaarde dat de goederen op zichzelf niets mogen opbrengen voor de vrijstelling van onroerende voorheffing voor nationale domeingooderen in het geval van de installatie van hernieuwbare energietechnologieën.
- De vermindering inzake onroerende voorheffing in geval van een ingrijpende energetische renovatie. Hernieuwbare energie bepaalt mee het gehaalde E-peil.

- De vrijstelling voor de onroerende voorheffing op nieuw materieel en outillage waardoor bedrijven worden aangemoedigd tot vervangingsinvesteringen (nieuwe energiezuinigere en milieuvriendelijkere machines in de plaats van oude machines).
- Een specifiek verlaagd tarief in de schenkbelasting voor onroerende goederen wanneer de begiftigde energiebesparende werken uitvoert. Hernieuwbare energietechnologie komt in aanmerking.

2. Bevoegdheden Mobiliteit en Openbare werken:

- Decentraal opgestelde apparatuur uitrusten met zonnepanelen en/of windturbines. Binnen de districten Brecht, Vosselaar en Leuven werd in totaal voor 265 kWp zonnepanelen geplaatst. Op verschillende andere sites zijn haalbaarheidsstudies lopende voor zowel zonnepanelen als windmolens.
- Plaatsing zonnepanelen op eigen gebouwen en op stelplaatsen publieke bussen.

3. Bevoegdheden Sport:

- Plaatsing van zonnepanelen op eigen gebouwen.
- Voor wat betreft de sportinfrastructuur zal volop ingezet worden op duurzaamheid op basis van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur. Voor de veertien eigen centra zal Sport Vlaanderen verder samenwerken met het VEB rond energie-efficiëntie en ernaar streven dat de sportcentra voorlopers worden als centers of excellence op tal van aspecten, waaronder ecologie (energiezuinig, waterrecuperatie, afvalbeleid, ...).

4. Bevoegdheid Onderwijs:

- AGION biedt sinds september 2017 goedkope leningen aan (die vandaag renteloos zijn) voor het plaatsen van zonnepanelen. Tot nu toe zijn met deze leningen voor 29.728 m² aan zonnepanelen geïnstalleerd op de schoolgebouwen in het gesubsidieerd vrij en officieel onderwijs in Vlaanderen.

Het toepassingsgebied van deze leningen werd al uitgebreid naar verschillende investeringen in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie: zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen, warmtekrachtkoppelingcentrale (WKK-centrale), ...

Om een goed energiemanagement bij scholen vorm te geven, werd gezocht naar een partnerschap tussen AGION en het VEB. Het VEB kan met zijn expertise namelijk begeleiding en ontzorging bieden aan de scholen.

- Klimaatscholen 2050 is een initiatief van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. In samenwerking met zes burgercoöperaties (BeauVent, Ecopower, Energent, PajoPower, Stroomvloed en ZuidtrAnt) en vijf studie bureaus (BAS Bouwen, Efika, Bureau 9000, Zero Emission Solutions en EnergiED) werden raamovereenkomsten afgesloten.

De nadruk van Klimaatscholen 2050 ligt op ontzorging van scholen in het kader van duurzaamheidsinvesteringen. Het project focust zich zowel op energiebesparing en energiemonitoring als op hernieuwbare energie. De burgercoöperaties staan binnen dit project in voor de investeringen en exploitatie in hernieuwbare energie (PV-installaties).

5. Bevoegdheid Werk en Sociale Economie:

- VDAB heeft een actief beleid om zonnepanelen op haar gebouwen te plaatsen, ondertussen reeds op 29 gebouwen.

6. Bevoegdheid Sociale Woningbouw:

- Project Aster: een grondige analyse van het patrimonium van de sociale huisvestingssector in Vlaanderen toont dat bijna 75 procent van de dakoppervlakte van sociale woningen geschikt is voor investeringen in zonne-energie. 41 Vlaamse sociale huisvestingsmaatschappijen hebben op 26 oktober 2020 de coöperatieve vennootschap ASTER opgericht. Aster zal in de periode 2021-2024 bijna 650.000 zonnepanelen plaatsen op de daken van 58.000 gebouwen, goed voor een jaarlijkse groenestroomproductie van 207 GWh. Dit komt overeen met 246 MW.
- Kaderbesluit Sociale Huur: Regeling voor de berekeningswijze van de vergoeding door de sociale huurders voor de investeringskosten voor de plaatsing van zonnepanelen.
- Vlaams Klimaatfonds-premies: toepassingen van hernieuwbare energie: zonneboilers en warmtepompen.
- Het project De Sociale Energiesprong bundelt expertise van BAM, Energinvest, het Vlaams Energiebedrijf, Flux50, Cordium, Enervalis en het Agentschap Innoveren en Ondernemen. In het kader van dit pilootproject worden sociale woningen energiezuinig gerenoveerd en uitgerust met PV en warmtepomp. Het project loopt voor een periode van drie jaar, tot eind 2022.

7. Bevoegdheid ICT en Facilitair Management:

- Toepassing hernieuwbare energietechnieken op Vlaamse overheidsgebouwen.

8. Bevoegdheden Economie, Wetenschap en Innovatie:

- Via speerpuntcluster Flux50 ondersteunt VLAIO projecten van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven die innovatieve slimme energietechnologie willen toepassen, waaronder de nuttige integratie van elektriciteit van zonnepanelen. Zo zijn er bv projecten rond energiedelen en energiegemeenschappen en rond de uptake van zonne-energie in minder evidente situaties als historische gebouwen.

9. Bevoegdheden Cultuur, Media en Jeugd:

- In 2018 lanceerde de Vlaamse Regering de energielening voor culturele en jeugdinfrastructuur om te investeren in zonnepanelen en batterij-opslag. Culturele en jeugdverenigingen die op Vlaams, provinciaal of lokaal niveau hun werking hebben binnen de beleidsthema's Cultuur en Jeugd, komen voor deze investeringen in aanmerking voor een renteloze energielening.

10. Bevoegdheid Landbouw en Visserij:

- Landbouwers worden geïnformeerd via het info-portaal Enerpedia, waarin een specifiek luik over zonnepanelen zit ([enerpedia thema - Zonnepanelen](#)).
- Binnen het bedrijfsadviespakket KRATOS is er een specifieke module over energie, die werkt volgens de Trias Energetica en waarbij dus aanbevelingen voor het gebruik van hernieuwbare energie een verplicht onderdeel van de audit zijn.

O. Communicatie over bestaande acties en tools

- Het gebruik van slimme huishoudtoestellen die inspelen op marktsignalen, vb. www.maakjemeterslim.be (maatregel E)
- Stroomvoorspeller (zie bijlage 2)
- Energiekaart (zie bijlage 2)
- Zonnegids actualiseren en verder bekend maken (zie bijlage 2)
- Modeldocumenten PV (zie bijlage 2)
- Businessmodel participatie door werknemers (zie bijlage 2)
- Asbestplan. Er wordt met OVAM bekeken dat in kader van sensibiliseringsacties aangaande het asbestplan, aandacht wordt besteed aan de opportuniteit om zonnepanelen te plaatsen op een gesaneerd en gerenoveerd dak.

V. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist, met dien verstande dat deze beslissing geen enkel financieel of budgettair engagement inhoudt:

1° in te stemmen met de voorgestelde acties opgenomen in deze visienota;

2° de minister bevoegd voor de energie en het klimaat te gelasten met het verder uitwerken van de voorgestelde maatregelen.

3° de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van de concrete en evalueerbare maatregelen (acties) van het Zonneplan 2025 vast te stellen zoals bepaald in bijlage 1 bij deze nota.

4° alle ministers te gelasten het initiatief te nemen de maatregelen uit te voeren waarvoor de entiteiten onder hun bevoegdheid verantwoordelijk zijn overeenkomstig de tabel in bijlage 1 bij deze nota.

De Vlaamse minister van justitie en handhaving, omgeving, energie en toerisme

Zuhal DEMIR

VI. Bijlage 1: Aanduiding verantwoordelijke entiteit voor uitvoering maatregelen uit het Zonneplan 2025

	Maatregel	Trekker actie	Betrekken
A	Uitbreiding call investeringssteun wind naar middelgrote PV	VEKA	
B	Drempel van netstudie voor plaatsing PV van 10-40 kW verlagen	VEKA	Fluvius
C	Investeringssteun voor kleine PV-installaties tot 10 kW	VEKA	
D	Actualiseren berekeningen Zonnekaart	VEKA	AIV, GIM
E	Optimaliseren van de benutting van het potentieel voor PV	VEKA	VREG
F	Verbeteren van de integratie van PV in de energiemarkt en de netexploitatie	VEKA	VREG
G	Terugleververgoeding	VEKA	VREG
H	Indeling potentieel in sectoren	VEKA	
I	Voorbeeldfunctie overheidsinstanties	VEB	Expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid Facilitair Bedrijf
J	PV op asbestdaken	VEKA	OVAM
K	Zonnecoach	VEKA	
L	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar maximale inzet van zonne- en windenergie (Bregilab-project) - Onderzoek naar het stimuleren van zelfverbruik - Onderzoek naar Garanties van Oorsprong voor PV tot 10 kW - Onderzoek naar toekomstbestendigheid distributienet 	Energyville VEKA VREG VREG	Fluvius VEKA, Fluvius
M	Evaluatie en bijsturing van Zonneplan 2025	VEKA	Werkgroep hernieuwbare energie Stroomversnelling
N	Verder zetten van bestaande maatregelen andere bevoegdheden: <ul style="list-style-type: none"> - Gunstig regime bij onroerende voorheffing en verlaagd tarief schenkbelasting voor onroerende goederen bij energiebesparende werken. - Plaatsing zonnepanelen op eigen gebouwen en stelplaatsen publieke bussen. - Plaatsing van zonnepanelen op eigen gebouwen. - Renteloze leningen voor het plaatsen van zonnepanelen op schoolgebouwen. - VDAB heeft een actief beleid om zonnepanelen op haar gebouwen te plaatsen. - Project Aster 	Vlaamse Belastingdienst MOW Sport Vlaanderen AGION Werk & Sociale economie VVH	VEB VEB VEB

	<ul style="list-style-type: none"> - Regeling voor de berekeningswijze van de vergoeding door de sociale huurders voor de investeringskosten voor de plaatsing van zonnepanelen. - Toepassing hernieuwbare energietechnieken op Vlaamse overheidsgebouwen - Speerpuntcluster onderzoek naar energietechnologieën FLUX 50 - Goedkope energieleningen om te investeren in zonnepanelen. - Begeleiding van landbouwers bij investeringen hernieuwbare energiebronnen. 	<p>Wonen-Vlaanderen</p> <p>ICT en Facilitair Management</p> <p>VLAIO</p> <p>Cultuur, Jeugd en Media</p> <p>Landbouw & Visserij</p>	
O	Communicatie over bestaande maatregelen	VEKA	OVAM

VII. Bijlage 2 Beschrijving van de uitgevoerde maatregelen van het Zonneplan 2020

1 Zonnekaart ontwikkelen

De zonnekaart, die op 20 maart 2017 via www.energiesparen.be/zonnekaart gelanceerd werd, zorgt voor een verfijning van het eerder door VITO berekende theoretische potentieel. Zo wordt voor elk van de meer dan 2,5 miljoen daken de gemiddelde zoninstraling en potentiële opbrengst van zonnepanelen en zonneboilers bepaald op basis van luchtbeelden. De berekening houdt o.a. rekening met de oriëntatie en hellingsgraad van elk dak(deel) maar ook met de schaduw van omliggende gebouwen of bomen. De zonnekaart heeft vooral als doel om potentiële investeerders te sensibiliseren over welk potentieel hun individuele dakoppervlakte biedt. Voor de zonnekaart werkte het VEA samen met Informatie Vlaanderen (AIV) en VITO (de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) voor het aanmaken van de dataset van elk individueel dak. Met een externe partner werden de datasets verwerkt tot een gebruiksvriendelijk online instrument. Sinds de lancering in 2017 werd de zonnekaart al 1.594.740 keer bekeken (paginaweergaven) en nu nog steeds gemiddeld 620 keer per dag.

2 Weerbericht groene energie lanceren

Sinds 20 juni 2016 heeft het Vlaams Energieagentschap op www.energiesparen.be/weerbericht een dagelijks weerbericht groene energie. Dat toont (provinciespecifiek) welke impact de weersomstandigheden (wind, zon) de dag voordien hadden op de opbrengst van zonnepanelen, zonneboilers en windturbines. Tijdens het eerste jaar na de lancering (20 juni 2016- 19 juni 2017) liep op maandagavond het wekelijks samenvattend bulletin van dit weerbericht op de regionale TV-zenders. Sindsdien vult ook de TV-zender Eén zijn dagelijkse weerbericht aan met informatie over de zonne- en windenergie in Vlaanderen. VTM maakt in zijn weerbericht sporadisch melding van voorspelde zonne- en windenergie. Dit communicatie-initiatief creëert positieve maatschappelijke aandacht voor de mogelijkheden van groene-energiebronnen. In 2018 werd deze applicatie vervangen door de Stroomvoorspeller www.energiesparen.be/stroomvoorspeller (zie verder).

3 Aanbevelingen voor kwaliteitsvolle groepsaankopen voor zonnepanelen uitwerken

Particuliere PV-installaties zijn voldoende rendabel zonder steun. Groepsaankopen maken de prijzen nog scherper. Maar als groepsaankopen louter rond de scherpste prijs draaien, kan dat de kleinschalige lokale installatiebedrijven uit de marktprijzen en risico's inhouden op vlak van kwaliteit. Met de aanbevelingen voor kwaliteitsvolle groepsaankopen wordt voldoende aandacht besteed aan de vele aspecten die (voor, tijdens en na de plaatsing) meebepalend zijn voor een succesvol project. Deze aanbevelingen zijn tot stand gekomen na overleg met verschillende initiatiefnemers en kunnen in bestekken van groepsaankopen worden opgenomen (www.energiesparen.be/aanbevelingen-groepsaankopen).

4 Afschaffen van de beperking om uitbreidingen voor PV pas toe te laten na 36 maanden

Tot 2015 was de steun voor kleinschalige installaties aanzienlijk hoger dan voor grotere installaties. Om misbruik door het kunstmatig opsplitsen van installaties te vermijden, werd in het Energiedecreet de voorwaarde ingevoerd dat een installatie maar na 36 maanden kon uitgebreid worden. Ondertussen is de steun voor installaties < 10 kW afgeschaft en hebben grotere installaties binnen de (toenmalige) representatieve projectcategorieën (10-250 kW en 250-750 kW) vergelijkbare onrendabele toppen. De 36-maanden-regel werkte daarom als een beperking en werd daarom geschrapt. In de loop van 2019 werd opnieuw een aangepaste maatregel inzake uitbreidingen ingevoerd, nu echter om kunstmatige opsplitsing van projecten boven 750 kW te vermijden.

5 Verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie uitbreiden

Voor stedenbouwkundige vergunningsaanvragen of meldingen vanaf 1 januari 2014 moet elke nieuwbouw (of ermee gelijkgesteld) woning, kantoor en school in Vlaanderen een minimum hoeveelheid energie halen uit hernieuwbare bronnen.

Voor kantoren en scholen van publieke organisaties geldt de verplichting al voor werkzaamheden waarvoor een melding wordt gedaan of een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2013.

Er werd door de Vlaamse Regering beslist om het minimumaandeel hernieuwbare energie uit te breiden naar niet-residentiële gebouwen met een vergunningsaanvraag of melding vanaf 1 januari 2017. De verplichting werd ook uitgebreid naar ingrijpende energetische renovaties met een vergunningsaanvraag of melding vanaf 1 maart 2017, zowel bij woongebouwen als bij niet-residentiële gebouwen. De verplichting om hernieuwbare energie te produceren per m² bruikbare vloeroppervlakte werd verstrengd van 10 naar minimum 15 kWh/jaar voor woongebouwen met vergunningsaanvraag of melding vanaf 1 maart 2017. Deze verstrenging wordt ook van toepassing voor alle nieuwbouw en renovaties met een vergunning of melding vanaf 1 januari 2018. Voor nieuwe niet-residentiële gebouwen werd de verplichting verder verhoogd naar 20 kWh/jaar voor vergunningsaanvragen vanaf 1 januari 2020.

6 Energie-efficiëntiefonds voor bedrijfsinvesteringen opstarten

In 2017 is door de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) een Energie-Efficiëntie Fonds (EEF) opgericht. De bedoeling was dat in totaal zo'n 20 miljoen euro middelen op de balans van PMV doelgericht geïnvesteerd worden in bedrijven en projecten die actief zijn in energie-efficiëntie, en dat er een aangepast investeringskader wordt gehanteerd om deze markt te activeren.

PMV investeert in zogenaamde ESCO-bedrijven (Energy Service Companies). Deze nemen de investeringen in energie-efficiëntie over van andere bedrijven die dergelijke

investeringen niet kunnen doen. Door de steun kunnen ESCO's (Energy Service Companies) de financiering makkelijker op hun eigen balans aanbieden, waardoor er geen nood is aan complexe financieringsstructuren.

Het is de bedoeling dat naast elke euro die via het EEF-fonds wordt ingebracht in projecten, ESCO's of ESCO-fondsen, minstens één euro aan private middelen geïnvesteerd wordt. Met het geld uit het EEF-fonds als hefboom, moet er op die manier tegen 2022 100 miljoen euro geïnvesteerd worden.

Investering in zonnepanelen is niet de hoofddoelstelling, maar kan wel mee worden gefaciliteerd in dit kader. PMV was tot nu betrokken bij in totaal 19,5 MWp gerealiseerde PV-projecten, waarvan 16,0 in Vlaanderen. 6,64 MWp daarvan waren via directe betrokkenheid (PMV mede-investeerder) en 9,34 MWp via indirecte betrokkenheid (PMV participeert in het ESCO-bedrijf).

7 Beleidskader uitwerken om participatie in collectieve projecten te ondersteunen

Er bestaat in Vlaanderen nog geen kader voor het salderen op afstand. De Vlaamse Regering onderzoekt de haalbaarheid van salderen op afstand in Vlaanderen en de eventuele nood voor een bijhorend regelgevend kader. Bij salderen op afstand worden zonnepanelen op iemand anders eigendom geplaatst, en de opgewekte energie gesaldeerd op de elektriciteitsfactuur van de investeerder. Dat kan op het dak van een bedrijf zijn of een kerk, lokaal van een vereniging, sporthal, school, ... Het onderzoek naar het salderen op afstand zal in de eerste plaats betrekking hebben op de energiecomponent van de elektriciteitsfactuur. Daarnaast bekijkt de Vlaamse Regering de beleidsmogelijkheden om het salderen op afstand financieel aantrekkelijk te maken voor de investeerder.

Hiervoor werden een aantal onderzoeksprojecten opgezet.

a. Buurzame Stroom

Er werd een concreet onderzoeksproject naar participatiemogelijkheden uitgevoerd in Gent: Buurzame Stroom. Het project liep af in januari 2020. Er werd onderzocht welke financiële en regelgevende drempels er bestaan voor de opstart van een ecologisch en sociaal energieproject in een geselecteerde wijk in Gent. In de Buurzame Stroombuurt liepen verschillende Europese projecten, getrokken door Energent. Het proeftuinproject in Sint-Amandsberg-Dampoort demonstreerde enkele pistes en gaf aanbevelingen over hoe zonne-energie zo goed en zo eerlijk mogelijk kan opwekt en gebruikt worden in een stad.

b. Community-Based Virtual Power Plant

CVPP staat voor Community-based Virtual Power Plant. Dit is een model waarbij energie decentraal wordt opgewekt door de burgers. Deze zijn met elkaar virtueel verbonden zodat het een groot energieopwekkende entiteit wordt. Het project in de Dampoortwijk is een INTERREG North-West Europe project geleid door de Technische Universiteit Eindhoven. Acht Belgische, Nederlandse en Ierse partners nemen deel aan het project dat liep tot 19 september 2020.

Het project wil onderzoeken in hoeverre men 30 woningen kan laten samenwerken met individuele batterijen en zonnepaneelinstallaties. Als elk van deze batterijen en omvormers samenwerken (via een centraal energiebeheersysteem), is het mogelijk om het laagspanningsnet te ondersteunen (wat nuttig is voor Fluvius), mee te spelen op de markten van vraag en aanbod, en zo veel mogelijk lokale energie te verbruiken.

c. WiseGRID

Daarnaast is de Dampoortwijk ook een testlocatie van het Europese testproject WiseGRID, dat van de wijk een intelligente energiewijk wil maken. Dit is een wijk waar de productie van elektriciteit zoveel mogelijk wordt afgestemd op het verbruik. Het is gekaderd binnen een Europees consortium met Spaanse en Portugese partners. Bewoners uit de Buurzame Stroom zone kunnen hiervoor een slimme meter krijgen. Deze meter geeft hen inzicht in hun elektriciteitsverbruik en -productie. Via experimenten wil men onderzoeken hoe gedrag te sturen valt, zodat elektriciteit wordt verbruikt op momenten dat de prijs laag is. Ook Partago, een Gents autodeelsysteem, doet mee. Zij onderzoeken of het mogelijk is om hun elektrische autovloot enkel op te laden als de elektriciteitsprijs laag is.

d. Pilootproject Zonedelen

Fluvius heeft in 2018 een project rond Zonedelen uitgevoerd. Naar aanleiding van het nieuwe regelgevend kader van de Europese richtlijn en meer inzicht in de marktbehoeften werd een nieuw concept uitgewerkt onder de vorm van energiedelen in appartementsgebouwen.

e. Deel de Zon

Door het koppelen van zonnepanelen op gebouwen met bidirectionele laadpalen (V2G) worden elektrische deelauto's opgeladen op momenten wanneer veel zonne-energie voor handen is (smart charging). Bij lage productie kan er een deel 'ontladen' worden en wordt stroom terug geleverd aan het gekoppelde pand of het net. Het 'Deel De Zon' project krijgt ondersteuning van Interreg Vlaanderen-Nederland (tot midden 2022) en streeft naar 80 zonnedaken (24.000 panelen), 63 bi-directionele laadpalen, 20 slimme laadpalen en 150 deelwagens in aangesloten systemen.

8 *Voorbeeldfunctie overheidsinstanties versterken (modeldocumenten en raamovereenkomsten PV)*

De Vlaamse overheid plaatst op de geschikte daken van haar gebouwen, die ze in bezit heeft en waar het past binnen haar vastgoedstrategie, zonnepanelen of stelt de daken van deze gebouwen ter beschikking. Op de Energie- en Klimaatop van 1 december 2016 zijn engagementen aangegaan door verschillende overheidsinstanties (Onderwijs, LRM, Het Facilitair Bedrijf, lokale besturen,..).

Om openbare besturen te stimuleren daken van hun overheidsgebouwen ter beschikking te stellen zodat derden daar PV-installaties op kunnen installeren, werd er een modelbestek opgesteld. Het modelbestek werd op 2 mei 2018 gelanceerd. Dit modelbestek is een hulpmiddel voor openbare besturen om hun daken aan anderen ter beschikking te

stellen. Via dit modelbestek kan het lokaal bestuur voor een participatief model kiezen. Dit kan de band tussen het lokaal bestuur en de burger versterken en het draagvlak voor hernieuwbare energie vergroten, terwijl de gemeente de kosten niet zelf hoeft te dragen. Er werden verschillende acties ondernomen om dit modelbestek bekendheid te geven via nieuwsbrieven en infomomenten.

Modelbestek en bijlagen via <https://www.energiesparen.be/modelbestek>

Binnen het kader van de wetgeving overheidsopdrachten, zijn er ook verschillende raamovereenkomsten beschikbaar waarvan overheidsinstanties gebruik kunnen maken.

9 Beleidskader voor batterijen uitwerken

Om ervoor te zorgen dat meer PV op het net kan worden aangesloten, bieden batterijen een oplossing om de injectie op het net te beperken en het zelfverbruik te stimuleren. Het regelgevend kader voor batterijen moet hiervoor worden uitgewerkt. In de eerste plaats werd gestart met een beleidskader voor de digitale meter uit te werken als noodzakelijke voorwaarde om de energiemarkt te digitaliseren en meer flexibiliteit mogelijk te maken. De uitrol van die meters startte in 2019 en prosumenten behoren tot de prioritaire doelgroep om uit te rollen.

Wat batterijen betreft, is er vanaf 2018 een subsidiebudget van 1,2 miljoen euro voor (thuis)batterijen voorzien. In 2018 werden er nog geen subsidies gegeven voor individuele thuisbatterijen, maar gingen de subsidies naar voorloperprojecten rond batterijopslag. Het doel van deze projecten was vooral om kennis te genereren over het optimaal gebruik van batterijen en implementatie ervan in het distributienet en energiesysteem. Op deze manier kon ook het subsidiesysteem voor batterijen verder worden onderbouwd. De subsidie voor individuele thuisbatterijen kan vanaf 1 augustus 2019 worden aangevraagd. Op 19 november 2020 waren er 161 aanvragen voor een batterijpremie ingediend.

10 Zonnegids

Tal van gezinnen, organisaties en ondernemers investeerden de laatste jaren in zonnepanelen, maar om de doelstelling van het Zonneplan te behalen, zijn meer investeerders nodig, in het bijzonder voor grote projecten.

Participatie is een van de instrumenten om meer grote zonneprojecten te realiseren. De zonnegids is een handleiding met concrete tips voor scholen, zorginstellingen, jeugd-, sport- en andere verenigingen, eigenaars van appartementen, winkels, KMO's, ... en sympathisanten die via samenwerking een nieuw zonneproject willen realiseren. De zonnegids gaat in op veelvoorkomende bekommernissen, een stappenplan en enkele inspirerende voorbeelden in Vlaanderen en buiten de grenzen en geeft een overzicht van de meest gebruikte opties voor (financiële) participatie (energiecoöperatie, crowdfunding, ...). De zonnegids werd in maart 2018 gelanceerd (<https://www.energiesparen.be/zonnegids>).

11 Businessmodel participatie door werknemers voor PV

Zonnepanelen zijn een rendabele investering, ook voor ondernemingen. Toch is voor bedrijven en organisaties de drempel groot om zelf zonnepanelen te leggen. Sommige bedrijven die zich niet met de administratie willen bezighouden, gaan in zee met een Energy Service Company (ESCO) die de zonnepanelen installeert en beheert. Anderen hechten meer belang aan de sociale en maatschappelijke kant van een zonneproject en kiezen voor een energiecoöperatie. Ook via crowdfunding of crowdlending kan een deel van de investeringskosten worden opgehaald.

Het VEA biedt met de brochure 'Koop zonnepanelen met je collega's':

- inzicht in veelvoorkomende bekommernissen;
- een stappenplan;
- een overzicht van de meest gebruikte opties om samen te investeren;
- enkele inspirerende voorbeelden.

De brochure en het studierapport 'Zon op mijn werk: studie naar werknemerscoöperaties voor hernieuwbare energie', en de bijhorende voorbeelddocumenten kunnen worden gedownload via <https://www.energiesparen.be/zonopmijnwerk>

12 Burgeruitdaging 'Overal Zonnepanelen'

In het kader van de Stroomversnelling werden in 2018 twee burgeruitdagingen gelanceerd. In een eerste uitdaging, die eind januari werd gelanceerd en liep tot medio maart, werden burgers opgeroepen om zelf daken van niet-woongebouwen te nomineren waarvan zij vinden dat er PV-panelen op zouden moeten worden geplaatst. De genomineerde daken konden door andere burgers worden ondersteund. Bedoeling van deze uitdaging was om enerzijds het beschikbare zonnepotentieel op grote niet-woongebouwen beter zichtbaar te maken en anderzijds om van onderuit zachte sociale druk uit te oefenen op de eigenaars of gebouwbeheerders van deze gebouwen om een investering in zonnepanelen te overwegen.

Het VEA faciliteerde samen met enkele partnerorganisaties (zoals VEB, Fluvius, Agion, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, ...) zoveel mogelijk de effectieve realisatie van zonnetrajecten, vooral door het inzetten van reeds bestaande trajecten (bijv. via VEB en de netbeheerders). De populairste daken per provincie kregen een gratis haalbaarheidsstudie aangeboden door het VEA.

13 Stroomvoorspeller

Hoeveel stroom verwachten we vandaag en morgen van de Vlaamse zonnepanelen en windturbines? De stroomvoorspeller is geen exact meetinstrument, maar een instrument met een belangrijk sensibiliserend en activerend doel. Door gegevens van de zonnepanelen en windmolens te koppelen aan weersinformatie, wordt ingeschat hoeveel stroom de opgestelde vermogens kunnen produceren en welk aandeel van de totale

elektriciteitsvraag dat vertegenwoordigt. De opbrengst wordt per uur en per dag weergegeven, zowel voor Vlaanderen, de provincies, als voor elke gemeente (www.stroomvoorspeller.be). Er worden voorspellingen gemaakt en archieven aangeboden. In 2020 wordt de stroomvoorspeller nog gebruiksvriendelijker gemaakt en van bijkomende data-analyses voorzien.

14 Energiekaart

Op de www.energiekaart.be worden naast de generieke cijfers voor Vlaanderen ook de specifieke cijfers voor hernieuwbare energie op lokaal niveau aangeboden. Ook de evolutie van zonne-energie komt daarin aan bod. Het VEA rapporteert maandelijks op basis van de data van de netbeheerders over de ontwikkeling van zonnepanelen op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau.

Visuele kaarten maken in een oogopslag duidelijk welke gemeenten en provincies het voortouw nemen en waar de achterblijvers zich situeren op het vlak van investeringen in zonnepanelen. Alle data met betrekking tot vermogen, aantal installaties, vermogen per inwoner, aantal installaties per 1000 inwoners, het potentieel voor zonne-energie en Vlaanderen tegenover de rest van Europa zijn onder tabelvorm downloadbaar.

15 Energieleningen

Met een energielening kunnen werken gefinancierd waardoor energie kan bespaard worden in de woning voor een bedrag van maximum 15.000 euro. De lening dient terugbetaald te worden over een periode van 10 jaar.

Sinds 1 januari 2019 kan de energielening enkel nog afgesloten worden door de sociale doelgroep (aan 0% intrestvoet) en door bepaalde niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen (aan 1% interestvoet).

Zonnepanelen komen in aanmerking voor een energielening, op voorwaarde dat de woning een geïsoleerd dak heeft en geen enkel glas meer heeft. De RD-waarde van de dakisolatie moet minstens 3,5 bedragen. Indien het dak nog niet over isolatie beschikt of minder dan RD 3,5 dient het dak eerst te worden geïsoleerd overeenkomstig de geldende minimumeisen voor het bekomen van een premie van de netbeheerders.